

EL LLENGUATGE

22/X/1976

Despertar-se

Ens hem queixat més d'un cop de la terrible tendència actual a tractar com a pronominals alguns verbs que, en català, mai no ho han estat, i tot perquè en castellà reben habitualment aquest tractament. Són els casos, tan divulgats, de caure, callar, pujar, baixar, etc., i també, en certs tipus de frases, de contar i cobrar.

Ara tenim l'ocasió de comentar el cas contrari. Volem dir el cas d'un verb —de moment només n'hem detectat un— que, en català, quan no és transitiu, exigeix el reforç d'una partícula pronominal, però que a causa de la influència del castellà —cal suposar que la causa és, efectivament, aquesta— comença a usar-se desproveït d'aquesta partícula. Ens referia al verb despertar. Despertar és, en principi, un verb transitiu, que exigeix un complement directe (la persona despertada): No desperteu l'avi. Que no el despertin abans de les nou. Però si no, és un verb pronominal, necessita el reforç del pronom reflexiu: Ens hem despertat tres vegades. Mai no es desperta abans de les nou. Avui, però, ja és freqüent de sentir dir, per exemple, «Desperta», d'una vegada, en lloc de Desperta't, d'una vegada. I ara ens arriba a les mans un text narratiu que comença dient: Quan «despertem» ja és de dia, en lloc de Quan ens despertem ja és de dia, tal com hauria calgut. Es, doncs, un altre cas a tenir en compte, un altre dels paranyes que ens posa la nostra anormal situació idiomàtica, parany que cal conèixer per tal de no caure-hi.

No cal dir que el que acabem d'exposar també val per als casos en què el verb és usat en sentit figurat: No volia treballar però amb la gana es va despertar aviat.

ALBERT JANE